

Font de Martins

Lloc/adreça: antiga parròquia de Santa Maria de la Baells

Emplaçament: a prop de l'antiga casa i molinet de Martins, sobre del molí de la Sala.

Àmbit: patrimoni natural

Tipologia: zona d'interès

Ús actual: social

Titularitat: privada

Descripció

La Font de Martins brolla de l'interior d'un espai rocós, a prop de la masia la Sala. La seva aigua és conduïda per un petit canal, al llarg d'uns centenars de metres, fins a arribar a una bassa. Tant el canal com la bassa tenen el terra i les parets aïllades amb ciment, per evitar fuites i filtracions. El canal disposa d'alguns sobreexidors i punts reguladors del cabal. La bassa és de gran capacitat i presenta més profunditat a la banda de llevant. També hi ha algunes espècies de peixos, però està envoltada per una tanca per tal d'evitar l'accés del bestiar, sobretot de les vaques. Des de la bassa, l'aigua desguassa, per una tuberia coberta, al pantà de la Baells. No obstant això, abans d'arribar a l'embassament l'aigua surt a l'exterior en arribar al molí de la Sala, on és reconduïda amb finalitats ornamentals. L'aigua d'aquesta font és potable i força gent s'hi arriba per proveir-se'n. L'indret és tranquil i constantment netejat, cosa que el converteix en un espai molt atractiu.

Història

L'aprofitament de l'aigua de Martins de ben segur que és d'època medieval. La seva aigua permetia fer funcionar el petit molinet de Martins, el Molí de la Sala i la Serradora de la Baells, respectivament, però en èpoques diverses. Tanmateix, la canalització i embassament de l'aigua en sentit transversal, que desvia el seu curs vertical, més o menys natural, és força recent. L'actual infraestructura data de 1934, quan Teodor Miralles va construir una central hidroelèctrica que n'aprofitava l'aigua. La central es trobava a prop del curs del riu Merdançol i actualment resta negada per les aigües del pantà de la Baells. La central ja deixà de funcionar abans de la construcció de l'embassament i, des de llavors, la canalització i la bassa es varen mantenir amb altres finalitats, sobretot pel proveïment d'aigua a les cases properes. Davant de les secades

dels darrers anys, l'Ajuntament de Vilada també va plantejar fer arribar l'aigua fins al nucli urbà, però el projecte va ser posteriorment desestimat.